

TEMPO WZROSTU WEŁNY NA OWCACH RASY KENT, TEXEL I LINCOLN

Olgierec Staniszkis, Maria Radolińska

Instytut Krajowych Włókien Naturalnych w Poznaniu

Wytwarzanie wysokoprodukcyjnych polskich owiec nizinnych i długowłnistych odbywało się na drodze uszlachetniania prymitywnych, miejscowych owiec krajowych oraz powstawania nowych odmian wskutek krzyżowania twórczego. W obu przypadkach używano importowanych owiec długowłnistych, wśród których szczególną rolę odegrały angielskie owce rasy Kent (Romney Marsh) i Lincoln oraz holenderskiej rasy Texel [11]. Ponadto ta ostatnia rasa, ze względu na swoje walory mięsne, używana jest również do mięsnych krzyżówek towarowych. Ze względu na rolę, jaką odegrały wymienione rasy w doskonaleniu pogłowia krajowego, postanowiono przeprowadzić badania wełny, które wzbogaciłyby wiedzę o ich użytkowości wełnistej i składnikach jakościowych. Zatem w podjętych badaniach nad tempem wzrostu wełny na owcach dążono do określenia podstawowych cech wełny, do których zalicza się grubość i długość włókien z uwzględnieniem zmian w czasie ich wzrostu na owcach.

MATERIAŁ I METODA

Materiał badawczy stanowiło:

- 101 matek — owiec rasy Kent z Zakładu Doświadczalnego Instytutu Krajowych Włókien Naturalnych Witaszyce;
- 27 matek rasy Texel losowo wybranych ze stada PPGR Kłopotowo;
- 29 matek rasy Lincoln, pochodzących również z owczarni PPGR Kłopotowo.

W wymienionych stadach stanówkę przeprowadzono jesienią, stąd wykoty przypadały na okres luty - kwiecień. W grupie owiec rasy Kent próby do badań pobierano co miesiąc przez 12 miesięcy, zaś w grupie owiec

rasy Texel, ze względu na przesunięcie okresu stanówki, musiano skrócić okres badań do 10 miesięcy (307 dni), natomiast z owiec rasy Lincoln próby pobierano jedynie przez pół roku (184 dni), gdyż stado zostało sprzedane do innej hodowli.

Próby do badań pobierano z boków owiec, po czym dokonywano laboratoryjnych pomiarów grubości włókien na lanametrze o stałym powiększeniu 500 razy⁹ oraz pomiarów długości na aparacie WIRA. W czasie pomiarów grubości przeprowadzono również obserwacje rdzenistości włókien. W czasie trwania doświadczenia dokonywano porównawczych pomiarów różnych wskaźników długości, a u owiec rasy Kent głębokości okrywy wełnistej mierzonej na owcach oraz wysokości słupków po ich oddzieleniu od skóry. U owiec ras Texel i Lincoln musiano ograniczyć się jedynie do pomiarów wysokości naturalnych zespołów włosowych.

OMÓWIENIE WYNIKÓW

R a s a K e n t. Wyniki pomiarów grubości włókien przedstawiono w tabeli 1. Średnia grubość włókien w ciągu roku wyniosła 32,9 μm , co według Polskiej Normy odpowiada sortymentowi 50's (CD), czyli była większa, niż wykazały wcześniejsze badania krajowe [7-9] oraz mniejsza od podawanych przez źródła zagraniczne [1, 2, 5].

Maksymalna różnica między średnimi grubościami włókien w miesięcznych okresach wzrostu wynosiła 35,9⁰%, przy czym najcieńsze włókna

Tabela 1

Grubość włókien owiec rasy Kent

Miesiąc odrostu	Przeciętna średnica (μm)	S (μm)	CV (%)	Odchylenie od średniej rocznej (μm)
Styczeń	28,3	5,2	18,4	-4,6
Luty	29,6	6,0	20,2	-3,3
Marzec	27,4	6,9	25,1	-5,5
Kwiecień	29,7	6,8	22,9	-3,2
Maj	30,5	6,5	21,3	-2,4
Czerwiec	32,8	5,8	17,7	-0,1
Lipiec	36,6	4,3	11,6	+3,7
Sierpień	39,2	4,9	12,5	+6,3
Wrzesień	38,1	5,2	13,6	+5,2
Październik	36,5	4,4	12,0	+3,6
Listopad	33,5	4,5	13,6	+0,6
Grudzień	32,8	4,7	14,2	-0,1
Średnia roczna	32,9	—	—	—

były w trzecim miesiącu po strzyży — w okresie wykotów matek — natomiast najgrubsze w ósmym miesiącu po strzyży, kiedy owce korzystały z pastwiska i nie rozpoczęła się jeszcze stanówka. Dostyc znaczne pocienienie włókien zaobserwowano również w pierwszych miesiącach po strzyży, kiedy równocześnie stwierdzono znaczny przyrost ich długości.

Tabela 2

Grubość włókien (w μm) całej badanej populacji matek (101) oraz matek z bliźniętami (21 matek) i jałowych (26 matek)

Miesiąc odrostu	Średnie grubości włókien			Różnice średnich wobec całej populacji	
	cała populacja	matki z bliźniętami	matki jałowe	wełny z matek z bliźniętami	wełny z matek jałowych
Styczeń	28,3	26,4	29,9	-1,9	+1,6
Luty	29,6	28,5	32,5	-1,1	+2,9
Marzec	27,4	27,4	33,0	0,0	+5,6
Kwiecień	29,7	27,6	32,9	-2,1	+3,2
Maj	30,5	28,6	32,3	-1,9	+1,8
Czerwiec	32,8	31,5	34,7	-1,3	+1,9
Lipiec	36,6	35,8	37,3	-0,8	+0,7
Sierpień	39,2	38,5	39,7	-0,7	+0,5
Wrzesień	38,1	35,1	37,3	-3,0	-0,8
Październik	36,5	35,4	34,2	-1,1	-2,3
Listopad	33,5	35,1	34,5	+1,6	+1,0
Grudzień	32,8	32,3	33,1	-0,5	+0,3
Średnia roczna	32,9	31,8	34,2	—	—

Zjawisko pocienienia włókien jeszcze jaskrawiej zarysowało się u matek z bliźniętami, co ilustruje tabela 2. Średnia roczna grubość włókien matek z bliźniętami była mniejsza od średniej całej populacji o $1,1 \mu\text{m}$ i wyniosła $31,8 \mu\text{m}$, co odpowiada sortymentowi wełny 56's (C), natomiast u matek jałowych zaobserwowano znacznie lepsze wyrównanie grubości w ciągu roku (tab. 2); średnia grubość włókien była o $1,3 \mu\text{m}$ większa od średniej całej populacji i wyniosła $34,2 \mu\text{m}$, co kwalifikuje wełnę do sortymentu 48's (D).

Ogólny udział włókien rdzeniowych w wełnie w ciągu roku wyniósł 5,70%, na co złożyło się 3,50% włókien ze śladem rdzenia, 1,10% z rdzeniem przerywanym i 1,10% z rdzeniem ciągłym. Największą zawartość włókien rdzeniowych w wełnie stwierdzono w pierwszym i ostatnim miesiącu wzrostu, natomiast w pozostałych miesiącach kształtowała się na zbliżonym poziomie (tab. 3).

Średnia roczna długość rzeczywista wełny wyniosła 14,6 cm, nato-

Tabela 3

Zawartość włókien rdzeniowych w wełnie 101 badanych matek rasy Kent (%)

Miesiąc odrostu	Ogółem	Ze śladem rdzenia	Z rdzeniem przerywanym	Z rdzeniem ciągłym
Styczeń	4,2	2,6	0,8	0,8
Luty	5,9	3,8	1,1	1,1
Marzec	6,4	3,8	1,4	1,2
Kwiecień	6,8	3,7	1,6	1,5
Maj	5,3	3,1	1,2	1,0
Czerwiec	5,8	3,7	1,1	1,0
Lipiec	6,3	3,5	1,4	1,4
Sierpień	5,4	3,1	1,0	1,2
Wrzesień	5,7	4,0	0,7	1,1
Październik	6,5	4,5	0,8	1,1
Listopad	5,4	3,3	0,8	1,3
Grudzień	4,0	2,8	0,7	0,5
Średnia roczna	5,6	3,5	1,1	1,1

miast średni miesięczny odrost wełny — 1,2 cm i był mniejszy od podawanego przez źródła zagraniczne [1, 2, 7]. Największy odrost przypadł na pierwszy miesiąc po strzyży, a najmniejszy w okresie wykotów i początków karmienia jagniąt. Duże tempo wzrostu stwierdzono w okresie letnim, kiedy odsadzono jagnięta od matek i podstawą żywienia było pastwisko.

Wełna matek z bliźniętami była krótsza w skali roku o 1,2 cm, przy czym miesięczny odrost wełny matek z bliźniętami wyniósł 1,1 cm, czyli był o 9% mniejszy niż w całej grupie owiec. Największy odrost wełny stwierdzono u matek jałowych — średnio w miesiącu 1,3 cm, co oznacza, że był większy o 9% niż w całej populacji (tab. 4). Maksymalne wahania w przyrostach długości wełny w całej grupie badanych owiec wyniosły 0,7 cm (58,3 % w stosunku do średniego odrostu miesięcznego). Pomiary porównawcze różnych wskaźników długości podano w tabeli 5. Przyjmując głębokość okrywy za wskaźnik 100, wysokość słupków wyniosła 92, a długość rzeczywista 134.

Rasa Texel. Średnia grubość włókien w badanym roku wyniosła 36,7 μm , co według Polskiej Normy [3] odpowiada sortymentowi 46's (DE) i jest większa od stwierdzonych wcześniej przez badania krajowe (tab. 6).

Maksymalna różnica w średniej grubości włókien w badanym 10-miesięcznym okresie wyniosła 16,8%, przy czym najmniejsza grubość 32,9 μm przypadła na drugi miesiąc po strzyży, od 3 kwietnia do 3 maja, czyli w okresie wykotów matek i karmienia jagniąt. Natomiast największą grubość

Tabela 4

Długość włókien (w cm) całej badanej populacji (101 matek) oraz matek z bliźniętami (21 matek) i jałowych (25 matek) rasy Kent

Miesiąc odrostu	Średnia długość włókien						Różnice średnich wobec całej populacji	
	cała populacja		matki z bliźniętami		matki jałowe		wełny z matek z bliźniętami	wełny z matek jałowych
	kumu- lowane	miesię- czne	kumu- lowane	miesię- czne	kumu- lowane	miesię- czne		
Styczeń	1,7	1,7	1,6	1,6	1,7	1,7	-0,1	0
Luty	2,7	1,0	2,5	0,9	2,9	1,2	-0,2	+0,2
Marzec	3,7	1,0	3,3	0,8	4,1	1,2	-0,4	+0,4
Kwiecień	4,9	1,2	4,5	1,2	5,5	1,4	-0,4	+0,6
Maj	6,0	1,1	5,4	0,9	6,6	1,1	-0,6	+0,6
Czerwiec	7,1	1,1	6,5	1,1	7,9	1,3	-0,6	+0,8
Lipiec	8,5	1,4	7,9	1,4	9,4	1,5	-0,6	+0,9
Sierpień	9,9	1,4	8,9	1,0	11,1	1,7	-1,0	+1,2
Wrzesień	11,0	1,1	9,9	1,0	12,3	1,2	-1,1	+1,3
Październik	12,2	1,2	10,9	1,0	13,6	1,3	-1,3	+1,4
Listopad	13,3	1,1	12,1	1,2	14,6	1,0	-1,2	+1,3
Grudzień	14,6	1,3	13,4	1,3	16,1	1,5	-1,2	+1,5
Średni przyrost		1,2		1,1		1,3		

(39,1 μm) stwierdzono w siódmym miesiącu odrostu, od 3 września do 2 października 1976 r.

Wyniki obserwacji rdzenistości wełny przedstawia tabela 7, według których średnia zawartość włókien rdzeniowych kształtowała się na poziomie 13,8%, przy czym najniższa (8,6-8,7%) wystąpiła w miesiącach jesienno-zimowych, natomiast najwyższa (powyżej 20%) wiosną. Podobne średnie wielkości uzyskali Skoczylas i Soroczyńska [6].

Średni miesięczny odrost wełny wyniósł 1,3 cm, przy czym największy przypadł na szósty miesiąc po strzyży, kiedy matki korzystały z pastwiska, a najmniejszy (0,9-1,1 cm) w trzech ostatnich miesiącach badań, czyli w końcowym okresie żywienia pastwiskowego oraz początkowym żywienia zimowego i ciąży matek. Jednak mniejszy wzrost długości włókien nie spowodował równoczesnego ich pocienienia. Ponadto należy podkreślić, że w prezentowanych badaniach nie stwierdzono wyraźnie szybszego wzrostu włókien bezpośrednio po strzyży, która przypadła w marcu (tab. 8). Dodatkowe pomiary wysokości słupków zestrzyżonej wełny, których wyniki podano w tabeli 5, wskazują, że długość rzeczywista przewyższa wysokość słupków o 15%.

Rasa Lincoln. Wyniki pomiarów podstawowych parametrów

Tabela 5

Zestawienie wyników pomiarów różnych wskaźników długości wełny owiec rasy Kent Texel i Lincoln*

Miary rozrzutu	Wskaźniki długości		
	głębokość okrywy	wysokość słupków	długość rzeczywista
	Kent		
Wartość średnia (cm)	12,6	11,6	16,9
Odchylenia standardowe (cm)	2,0	2,1	2,2
Współczynnik zmienności (%)	16,2	17,5	12,9
Rozstęp wyników (cm)	5,5-17,5	5,5-16,0	9,6-21,7
Współczynnik porównawczy przy głębokości = 100	100	92	134
	Texel		
Wartość średnia (cm)	—	11,5	13,2
Odchylenie standardowe (cm)	—	1,0	0,9
Współczynnik zmienności (%)	—	8,7	6,8
Rozstęp wyników (cm)	—	9,5-14,0	11,3-15,4
Współczynnik porównawczy przy wysokości = 100	—	110	115
	Lincoln		
Wartość średnia (cm)	—	11,1	12,6
Odchylenie standardowe (cm)	—	1,7	1,6
Współczynnik zmienności (%)	—	15,3	12,7
Rozstęp wyników (cm)	—	8,0-14,5	8,8-15,1
Współczynnik porównawczy przy wysokości słupków = 100	—	100	114

* Dane o wełnie z owiec rasy Kent z odrostu 12-miesięcznego, rasy Texel z odrostu 10-miesięcznego i rasy Lincoln z odrostu 6-miesięcznego.

wełny owiec rasy Lincoln ilustruje tabela 9. Średnia grubość włókien w badanym półroczu wyniosła $36,5 \mu\text{m}$, co według Polskiej Normy [3] odpowiada sortymentowi 46's (DE) i jest zgodna z danymi uzyskanymi przez badaczy nowozelandzkich [1] oraz Helmana [2] i Rydera [5]. Najmniejszą grubość włókien — $33,6 \mu\text{m}$ (48's — D) — stwierdzono w pierwszych miesiącach po strzyży, to jest od 3.03. do 2.04.1976 r. Drugie, bardzo nieznaczne pocienienie miało miejsce w trzecim miesiącu wzrostu, od 4.05. do 2.06. Największą średnią grubość wełny — $39,0 \mu\text{m}$ (44's — E) — zaobserwowano bezpośrednio po drugim okresie pocienienia włókien, od 3.06. do 2.07., na początku żywienia pastwiskowego. Na ogół jednak wzrost grubości wełny cechowała duża regularność.

Średnia zawartość włókien rdzeniowych wynosiła $3,8\%$, co — biorąc

Tabela 6

Grubość wełny owiec rasy Texel

Miesiąc odrostu	Przeciętna średnica (μm)	Odchylenie (μm)	CV (%)	Odchylenie od średniej rocznej (μm)
Styczeń	33,6	5,4	16,1	-3,1
Luty	32,9	6,8	20,7	-3,8
Marzec	34,3	4,0	11,7	-2,4
Kwiecień	37,8	7,2	19,0	+1,1
Maj	37,1	4,8	12,9	+0,4
Czerwiec	38,9	4,6	11,8	+2,2
Lipiec	39,1	3,0	7,7	+2,8
Sierpień	39,0	4,4	11,3	+2,3
Wrzesień	38,0	5,0	13,2	+1,3
Październik	36,4	4,0	13,2	-0,3
Średnio	36,7			

Tabela 7

Zawartość włókien rdzeniowych w wełnie owiec rasy Texel

Kolejny miesiąc odrostu	Procentowa zawartość włókien rdzeniowych			
	ogółem	ze śladem rdzenia	z rdzeniem przerywanym	z rdzeniem ciągłym
Styczeń	8,6	4,5	1,5	2,6
Luty	22,1	9,2	4,3	8,6
Marzec	19,2	10,5	3,4	5,3
Kwiecień	15,7	8,5	3,1	4,1
Maj	12,2	7,3	1,9	3,0
Czerwiec	12,0	6,8	1,5	3,7
Lipiec	12,7	7,0	1,9	3,8
Sierpień	14,8	6,7	2,8	5,3
Wrzesień	11,5	5,4	2,3	3,8
Październik	8,7	4,6	1,6	2,5
Średnio	13,8	7,2	2,4	4,3

pod uwagę znaczną grubość wełny — jest wskaźnikiem bardzo niskim, przy czym należy podkreślić, że były to głównie włókna ze śladem rdzenia, natomiast włókien z rdzeniem przerywanym zarejestrowano 0,7%, a z rdzeniem ciągłym 0,8% ogółu przebadanych włókien. Najwięcej włókien rdzeniowych znaleziono w próbach pobranych wiosną, a najmniej (2,0%) w okresie letnim.

Średnie tempo wzrostu długości wełny w jednomiesięcznych okresach

Tabela 8

Długość wełny owiec rasy Texel

Miesiąc odrostu	Przeciętna długość (cm)	S (cm)	CV (%)	Przyrost miesięczny (cm)
Styczeń	1,2	0,3	25,0	1,2
Luty	2,3	0,4	17,4	1,1
Marzec	3,7	0,5	13,5	1,4
Kwiecień	5,1	0,6	11,8	1,4
Maj	6,4	0,8	12,5	1,3
Czerwiec	8,5	1,0	11,8	2,1
Lipiec	10,2	1,0	9,8	1,7
Sierpień	11,1	1,0	9,0	0,9
Wrzesień	12,2	1,0	8,2	1,1
Październik	13,2	0,9	6,8	1,0
Średnio w miesiącu				1,3

Tabela 9

Wybrane cechy wełny owiec rasy Lincoln

Badane cechy	Okresy odrostu wełny w miesiącach						Średnia półroczna
	I	II	III	IV	V	VI	
Przeciętna średnica (μm)	33,6	36,1	35,7	39,0	37,7	37,0	36,5
S (μm)	4,8	5,6	4,2	7,4	4,4	4,0	
CV (%)	14,3	15,5	11,8	19,0	11,7	10,8	
Odchylenie od średniej półrocznej (μm)	-2,9	-0,4	-0,8	+2,5	+1,2	+0,5	
Zawartość włókien rdzeniowych (%)	3,8	7,6	4,3	2,8	2,0	2,2	3,8
w tym:							
ze śladem rdzenia	2,3	4,7	2,7	1,6	1,3	1,2	2,3
z rdzeniem przerywanym	0,8	1,2	0,8	0,6	0,4	0,4	0,7
z rdzeniem ciągłym	0,7	1,7	0,8	0,6	0,3	0,6	0,8
Przeciętna długość cm	1,8	3,6	5,7	7,8	10,1	12,6	
S (cm)	0,5	0,8	0,9	1,3	1,7	1,8	
CV (%)	27,8	22,2	15,8	17,1	16,8	14,3	
Przyrost długości w okresie badanym (cm)	1,8	1,8	2,1	1,9	2,5	2,5	2,1

S — odchylenie standardowe; CV — współczynnik zmienności.

wyniosło 2,1 cm, co jest zgodne z danymi zagranicznymi podanymi przez Helmana [2] i badaczy nowozelandzkich [1].

Największy i równy odrost stwierdzono w 2 miesiącach letnich, od 3

lipca do 2 września (po 2,5 cm), natomiast najwolniej wełna rosła w pierwszym i drugim miesiącu po strzyży (po 1,8 cm). U owiec rasy Lincoln nie zaobserwowano zatem szybszego odrostu bezpośrednio po strzyży, co można przypisać marcowemu jej terminowi, kiedy wyższa temperatura otoczenia nie zmuszała organizmu zwierząt do ochrony ciepłoty ciała.

Ogólnie można stwierdzić, że w okresie wykotów matek i karmienia jagniąt, przypadającym w okresie od marca do czerwca, zanotowano pocienienie włókien i krótszy ich odrost. Odłączenie jagniąt od matek oraz żywienie pastwiskowe wpłynęło korzystnie na wzrost grubości i długości wełny. Wahania w grubości włókien w ciągu badanego półrocza między poszczególnymi miesiącami wyniosły 14,7%, natomiast różnice długości — 33,3%. Dodatkowe pomiary długości naturalnych zespołów włosowych owiec rasy Lincoln oraz ich porównanie z danymi dotyczącymi rzeczywistej długości podano w tabeli 5. Średnia długość naturalnych zespołów po ich zestrzyżeniu była mniejsza od średniej długości rzeczywistej o 1,5 cm, czyli o 14%.

WNIOSKI

1. Badania nad tempem wzrostu grubości i długości wełny na owcach rasy Kent, Texel i Lincoln wykazały ich nierównomierność w ciągu roku.

2. Różnice we wzroście grubości i długości wełny zależą od czynników fizjologicznych, pory roku i żywienia owiec. Wpływ ciąży, wykotów i karmienia jagniąt na tempo wzrostu wełny matek uwidoczono na przykładzie rasy Kent, u których stwierdzono pocienienie i skrócenie wełny matek z bliźniętami oraz pogrubienie i wydłużenie wełny z matek jałowiących.

3. Wyniki pomiarów grubości wełny matek rasy Kent wskazują, że jest ona cieńsza od podawanej przez źródła zagraniczne oraz grubsza od wykazywanej przez źródła krajowe, natomiast wyniki pomiarów długości wykazały, że jest ona mniejsza od uzyskiwanych przez badaczy zagranicznych.

4. Włókna wełny owiec rasy Texel były grubsze niż we wcześniejszych badaniach krajowych, natomiast pomiary długości wełny były z nimi zgodne.

Uderzający jest stosunkowo duży udział włókien rdzeniowych, co jednak znajduje potwierdzenie we wcześniejszych badaniach.

5. Wyniki pomiarów grubości i długości włókien owiec rasy Lincoln są zgodne z podawanymi przez źródła zagraniczne, przy czym charakterystyczny jest mały udział włókien rdzeniowych.

6. Porównawcze pomiary różnych wskaźników długości wełny wskazują na to, że średnia długość rzeczywista włókien znacznie przewyższa długość naturalnych zespołów włosowych.

LITERATURA

1. Eastwood K., Marshall P., Wickham G.: Sheep Breeds in New Zeland.
2. Helman M. B.: Ovinotecnia, Buenos Aires, Lima, Rio de Janeiro, Caracas, Montevideo, Mexico, Barcelona 1965.
3. Norma Polska PN-67/P,80050, Wełna, Podstawowy podział (klasyfikacja).
4. Radomska M.: Hodowla kenta w Anglii. Owczarstwo, 1960.
5. Ryder M. L., Stephenson S. K.: Wool Growth. London, New York, 1968.
6. Skoczylas A., Wójcikowska M.: Studia nad użytkowością wełnistą owiec o wełnie krzyżówkowej importowanych do Polski. Cz. II. Owce rasy Texel, Rocz. Nauk Rol. Ser. B, 76, 3, 1960.
7. Staniszkis O., Radolińska M.: Ogólna charakterystyka wełny produkowanej przez stado owiec rasy kent owczarni ZD Witaszyce 1974 r.
8. Staniszkis O., Radolińska M.: Charakterystyka wełny owiec rasy kent owczarni ZD Witaszyce, 1975.
9. Staniszkis O., Soroczyńska M.: Zmiany ilościowo-jakościowe wełny owiec rasy kent. Zesz. Probl. Post. Nauk Rol., 1976, 180.
10. Staniszkis O.: Lincoln angielska rasa owiec. Owczarstwo, 6, 1978.
11. Staniszkis O.: Owczarstwo w Polsce. PWRiL, 1971.

O. Staniszkis, M. Radolińska

ТЕМП РОСТА ШЕРСТИ У ОВЕЦ ПОРОД КЕНТ, ТЕКСЕЛЬ И ЛИНКОЛЬН

Резюме

Импортируемые овцы породы Кент, Тексель и Линкольн сыграли важную роль в совершенствовании отечественного поголовья овец, в связи с чем для обогащения наших знаний об их шерстной продуктивности проводились определения толщины и длины волокна их шерсти с учетом изменений во время её роста. Средняя толщина волокон шерсти овец породы Кент составляла 32,9 мкм, что отвечает ассортименту 50's (CD), действительная средняя длина — 14,6 см, а участие остевых волокон удерживалось на уровне 5,7%.

Средняя толщина волокон шерсти овец породы тексель составляла 36,7 мкм, что отвечает ассортименту 46's (DE), при действительной средней длине 10-месячного отроста 13,2 см, т.е. 15,84 см в пересчете на годовой отрост. Одновременно наблюдалось наличие 13,8% остевых волокон. Средняя толщина волокон шерсти овец породы Линкольн составляла 36,5 мкм, что отвечало ассортименту 46's (DE), а средняя длина на протяжении полугодия — 12,6 см, что в пересчете на годовой отрост составляет 25,2 см. Участие остевых волокон составляло лишь 3,8%.

У овец всех исследуемых пород установлено неправильный рост волокон толщину и длину, причем сужение волокна наблюдалось преимущественно в период окотов и откорма ягнят. Сравнительные измерения разных показателей длины обнаружили дифференциацию между глубиной шестяного покрова, высотой штапеля и действительно средней длиной, причем этот последний показатель значительно превышал два предыдущие.

O. Staniszkis, M. Radolińska

WOOL GROWTH RATE IN SHEEP OF THE KENT, TEXEL AND LINCOLN BREEDS

Summary

Imported sheep of the Kent, Texel and Lincoln breeds played an important role in improvement of domestic stock of sheep, and therefore investigations of thickness and length of their wool, taking into consideration changes in its growth period, were carried out to enrich our knowledge on wool performance of these sheep. Average wool fibre thickness of Kent sheep amounted to 32.9 μm , what corresponded with the count of 50's (CD) and average actual length — to 14.6 cm, whereas the share of medullated fibres maintained at the level of 5.7%.

Mean thickness of wool fibres of Texel sheep amounted to 36.7 μm , what allows to assign them to the count of 46's (DE) at average actual length of the 10-month regrowth of 13.2 cm, i.e. 15.84 cm in conversion to the annual regrowth. At the same time 13,8% of medullated fibres were found. Mean thickness of wool fibres of Lincoln sheep amounted to 36.5 μm , what corresponded with the count of 46's (DE), whereas average length in the course of half-year — to 12.6 cm, what in conversion to the annual regrowth amounted to 25.2 cm. The share of medullated fibres was 3.8% only.

In all breeds under study an unequal growth of wool in thickness and length has been found, the fibre narrowing being observed mainly in the periods of lambing and nourishing of lambs. The comparative measurements of various length parameters proved a differentiation of the wool cover, staple height and average actual length, the latter considerably exceeding the former two.